

Gebruik bron 5.

Een interpretatie:

Met deze penning wil het bestuur van Leiden een propagandaboodschap overbrengen.

- 3p 12 Ondersteun deze interpretatie door:
- zonder bron aan te geven wat het belang van het jaagpad voor Leiden is, en
 - met bron uit te leggen welke politieke propagandaboodschap door het bestuur van Leiden wordt overgebracht.

Gebruik bron 6.

Je concludeert dat Roland met de oprichting van het Louvre verlichte idealen nastreeft.

- 4p 13 Toon dit aan voor twee Verlichtingsidealén, waarbij je je antwoord telkens ondersteunt met een andere verwijzing naar de brief.

Moderne tijd

Twee gegevens over de oorlog waarin Griekenland vocht om onafhankelijk te worden van het Ottomaanse (Turkse) Rijk:

- 1 In 1824 stond in een Amerikaanse krant: "Er wordt gezegd 'de Grieken zijn verdeeld!' Maar het lijkt mij dat ze wel een band moeten hebben, wat het hen mogelijk maakt Turkije al meer dan vijf jaar te weerstaan."
- 2 Verschillende beroemde Britse auteurs besloten persoonlijk mee te vechten met de Grieken, omdat zij "hartstochtelijk wilden strijden voor de vrijheid van Griekenland, de bakermat van de beschaving."

- 3p 14 Licht beide gegevens toe door:
- bij het eerste gegeven uit te leggen van welk nationalistisch uitgangspunt de krant uitging, en
 - bij het tweede gegeven aan te geven bij welke negentiende-eeuwse literaire stroming het motief van de auteurs om te vechten past.

Gebruik bron 7.

Oliver Twist wordt meteen na publicatie een bestseller.

Twee onderzoeksgebieden van een studie naar armoede in Groot-Brittannië in de negentiende eeuw:

- 1 De leefomstandigheden van kinderen in de werkhuizen.
 - 2 De groeiende aandacht voor de sociale kwestie in Groot-Brittannië.
- De onderzoeker concludeert dat de bron **minder** bruikbaar is voor het eerste onderzoeksgebied en **meer** bruikbaar voor het tweede onderzoeksgebied.

- 4p 15 Leg voor beide conclusies apart deze redenering uit.

In 1848 publiceerde William Wells Brown in de Verenigde Staten het boek *The Anti-Slavery Harp* (De anti-slavernij harp), met liederen die gezongen konden worden tijdens bijeenkomsten van abolitionisten. Een van de liederen in dit boek was geschreven op de melodie van de *Marseillaise*, een strijdlid uit de Franse Revolutie.

Een bewering:

Brown wilde met dit liedboek het succes van de bijeenkomsten van de abolitionisten bevorderen.

- 4p 16 Ondersteun de bewering door:
- aan te geven welke boodschap Brown met zijn keuze voor de melodie van de *Marseillaise* wilde overbrengen, en
 - twee verschillende argumenten te geven waardoor het zingen van liederen de bijeenkomsten van de abolitionisten effectiever maakte.

Door de tijd heen

De volgende protesten van vrouwen staan in willekeurige volgorde:

- 1 De Chinese Wu Shuqing voerde een leger van vrouwen aan tijdens de revolutie die een eind maakte aan de Qing-dynastie.
- 2 Gertrud Bäumer, voorzitter van de Bond van Duitse Vrouwenverenigingen, riep de vrouwelijke Rijksdagleden op om tegen de ondertekening van het Verdrag van Versailles te stemmen.
- 3 In Berlijn protesteerden honderden vrouwen tegen de gevangenneming en dreigende deportatie van hun Joodse echtgenoten naar een concentratiekamp.
- 4 In het Rampjaar protesteerden vrouwen uit Venhuizen tegen de mobilisatie van hun mannen door met hooivorken te zwaaien en op pannen te slaan voor de woningen van de legerkapiteins.
- 5 Op televisie werd getoond dat leden van de actiegroep 'Dolle Mina' mannen nafloten uit protest tegen straatintimidatie.
- 6 Uit ontevredenheid over de hoge broodprijzen marcheerde een gewapende groep Parijse vrouwen naar het paleis van koning Lodewijk XVI in Versailles.

- 2p 17 Zet deze gebeurtenissen in de juiste chronologische volgorde, van vroeger naar later. Noteer alleen de nummers.